

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Per email: postbus@eerstekamer.nl

Betreft: verzoek tot het controversieel verklaren wetsvoorstel
Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (35447)

Amsterdam, 29 januari 2021

Geachte leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,

De partijen uit de coalitie tegen SyRI schrijven u nogmaals aan inzake de behandeling van het wetsvoorstel Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden.¹ Vanwege het controversiële karakter van dit voorstel wordt u opgeroepen dit niet verder te behandelen zolang het kabinet nog demissionair is. We verzoeken u dan ook om aanstaande dinsdag dit voorstel tijdens de vergadering van het college van senioren op de lijst van controversiële wetsvoorstellen te plaatsen. De voornaamste redenen hiervoor zijn hieronder uiteengezet.

Bezwaren liggen in verlengde toeslagenaffaire

De bezwaren tegen dit wetsvoorstel hangen direct samen met de oorzaak voor het aftreden van het kabinet: het voorstel creëert onder meer ingrijpende bevoegdheden om data over burgers uit te wisselen en te combineren teneinde zwarte lijsten op te stellen en deze te delen met tal van publieke en private partijen. Op dit moment wordt het voorstel reeds door uw Kamer aangehouden wegens een verzoek om voorlichting aan de Afdeling Advisering van de Raad van State en een nieuw advies van de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit geeft aan dat ook in de senaat nog gegronde twijfels bestaan over de bescherming van grondrechten onder dit voorstel, dat eerder een negatief advies van beide voornoemde adviesorganen ontving.

Veranderende stemverhoudingen

Daarin staat uw Kamer niet alleen. In de Tweede Kamer is de weerstand tegen dit voorstel in korte tijd gegroeid. Reeds een maand na de aanneming van dit voorstel in de Tweede Kamer zijn de stemverhoudingen gewijzigd. In het debat over het rapport van de ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag van 19 januari jl. keerden zowel PvdA als 50Plus zich alsnog tegen dit wetsvoorstel, nadat zij eind december hiermee instemden.² Het voortschrijden van dit inzicht lijkt nog niet op zijn einde, nu de discussie over dataverwerkingspraktijken door de overheid de afgelopen weken een hoge vlucht heeft genomen. Wij wijzen op de kritische aandacht voor het Inlichtingenbureau bij handhaving in de sociale zekerheid, de niet aflatende reeks onthullingen over zwarte lijsten bij de Belastingdienst en het pas verschenen rapport van de Algemene Rekenkamer.³ Het feit dat de onderste steen in de toeslagenaffaire nog niet boven is, geeft te denken over hoe de stemverhoudingen over dit voorstel na de verkiezingen zullen liggen.

¹ Zie ons vorige schrijven waarin wordt ingegaan op de juridische bezwaren tegen dit voorstel:

<https://bijvoorbaatverdacht.nl/wp-content/uploads/2021/01/Brief-SyRI-coalitie-aan-Eerste-Kamer-inzake-wetsvoorstel-Gegevensverwerking-door-Samenwerkingsverbanden-08012021.pdf>

² Zie: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z00995&did=2021D02437>

³ Zie respectievelijk de publicaties over het Inlichtingenbureau: <https://www.trouw.nl/economie/autoriteit-persoonsgegevens-eist-opheldering-over-dataverwerking-van-burgers~b5fd029b/>, en: <https://www.groene.nl/artikel/ze-weten-alles-van-je>, de Belastingdienst: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/552089862/fiscus-ging-ook-bij-inkomstenbelasting-te-snel-uit-van-fraude> en de Algemene Rekenkamer: <https://www.trouw.nl/binnenland/rekenkamer-te-weinig-aandacht-voor-discriminatie-bij-gebruik-algoritmes-door-overheid~bcfdd126/>

Politieke discussie over dataverwerkingen nog gaande

De analyse van de praktijken die konden leiden tot de Toeslagenaffaire, is in feite nog maar pas begonnen. Dat geldt evenzeer voor het politieke debat over hoe een herhaling van een dergelijk debacle in de toekomst kan worden voorkomen. Volgens de partijen uit de coalitie tegen SyRI is het bij uitstek aan de Eerste Kamer als *chambre de réflexion* om op dit moment een pas op de plaats te maken en de behandeling uit te stellen tot na de Tweede Kamerverkiezingen, wanneer de discussie over dit urgente thema in een verder stadium is en ook de kiezer zich heeft kunnen uitspreken over de politieke keuzes bij dit vraagstuk.

We hopen u hiermee ervan te hebben overtuigd dat de verdere behandeling van dit wetsvoorstel, dat raakt aan de fundamentele waarden van de democratische rechtsstaat, tot na de Tweede Kamerverkiezingen dient te worden uitgesteld. Mocht u naar aanleiding van dit schrijven nadere vragen hebben, dan staan wij u graag te woord.

Hoogachtend,

Platform Burgerrechten
Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM)
FNV
Stichting Privacy First
Stichting KDVP
De Landelijke Cliëntenraad
Tommy Wieringa
Maxim Februari